

REZOLUCIO.

La II-a sekcio (Scienco kaj Tekniko) de la 37-a Universala Kongreso de Esperanto en Oslo (2-9-VIII-1952), kies laborojn partoprenis 65 reprezentantoj de sciencaj kaj fakaj-teknikaj internaciaj aŭ naciaj Esperanto-organizaĵoj kaj individuaj sciencistoj,

konsiderante,

ke jam estas atingitaj rimarkindaj rezultoj en la praktika aplikado de la Internacia Lingvo Esperanto por la celoj de la scienco, kio precipe rilatas al: 1. publikigo de originalaj kaj tradukaj sciencaj verkoj; 2. aperigo de sciencaj kaj fakaj revuoj; 3. eldonado de resumoj en Esperanto al nacilingvaj verkoj kaj disertacioj; 4. kreo de 107 fakvortaroj por 44 diversaj branĉoj de la scienco kaj tekniko; 5. popularigo de la sciencaj akiraĵoj per prelegoj, aparte en la kadroj de Internacia Somera Universitato; 6. interŝanĝado de spertoj kaj faciligo de sciencaj esploroj kaj personaj kontaktoj inter la sciencistoj per internacie organizataj konferencoj, kongresoj, vojaĝoj, korespondado,

alvokas,

UNESKO-n, kies fundamenta celo estas progresigi la internacian kunlaboradon per la edukado, scienco kaj kulturo, kaj kies baza programo plurfoje akcentas la lingvajn malfacilaĵojn, objekte esplori la rezultojn, kiuj ĝis nun estas atingitaj sur tiuj kampoj, kaj la eblecojn pri plua, multe pli ampleksa utiligo de tiu lingvo por la celoj de UNESKO.

En Oslo, la 5-an de Aŭgusto 1952.

Por la II-a sekcio (Scienco kaj Tekniko) de la 37-a Universala Kongreso de Esperanto.

La Prezidantaro:

D-ro W. E. Collinson, profesoro en la Universitato de Liverpool.

D-ro F. Egami, profesoro en la Universitato de Nagoya.

D-ro I. Lapenna, eksprofesoro en la Universitato de Zagreb.

D-ro O. Reiersøl, docento en la Universitato de Oslo.

D-ro H. Sirk, profesoro en la Universitato de Wien.

Por la Internacia Scienca Asocio Esperantista:

C. Stöp-Bowitz.

E. Balech.

LA LINGVA PROBLEMO EN LA SCIENCO.

Raporto al la II-a sekcio en Oslo de Prof. I. LAPENNA.

Objektiva studo de la lingva problemo en la scienco montras, ke ĝi havas plurajn aspektojn:

La sciencaj esploroj en ĉiu branĉo de la scienco estas objekte malhelpataj ofte eĉ malebligataj pro manko de komuna lingvo kaj pro la neebleco regi kontentige multajn naciajn lingvojn ne nur pasive, sed ankaŭ aktive. Scienca esploristo ofte bezonas verkojn aŭ dokumentojn, skribitajn en aliaj lingvoj. Li ne povas utiligi la necesan materialon pro la nescio de la koncernaj lingvoj. Tial liaj esploroj ofte estas mankaj. La rezultoj de esploroj de unu sciencisto, precipe se li apartenas al malgranda nacio, ne estas alireblaj al la sciencistoj de aliaj nacioj. Eĉ se oni kelkfoje sukcesas venki tiun lingvan malfacilaĵon, ĝi ĉiam estas ligita kun grandega tempoperdo kaj kun altaj elspezoj. La perdoj, kiujn devas pro tiu fakto suferi la scienco, estas vere nemezureblaj.

La personaj kontaktoj inter la sciencistoj de diversaj landoj estas treege limigitaj. Tio ne nur ĝenas la interŝanĝadon de spertoj, la liberan diskutadon pri sciencaj problemoj kaj la rapidan diskonigon de la sciencaj akiraĵoj, sed ankaŭ prezentas gravegan obstaklon al la kreo aŭ al la plifirmigo de internacia solidareco inter la sciencistoj. Sufiĉas ĉeesti unu solan internacian sciencan kongreson, por ke tiu ĉi bedaŭrinda vero estu palpeble sentata. La situacio hodiaŭ estas tia, ke fakte dum gravaj internaciaj renkontiĝoj libere evoluigas siajn pensojn preskaŭ ekskluzive nur la sciencistoj, kies gepatraj lingvoj estas la oficialaj, dum la aliaj limigas sin al pasiva aŭskultado. Tial vere intensaj kaj larĝaj intelektaj interŝanĝoj forestas en internaciaj kadroj.

La popularigo de la sciencaj akiraĵoj en la pli larĝaj popoltavoloj estas malhelpata kaj eĉ malebligata pro manko de komuna lingvo. La scienco ĉiam pli kaj pli disbranĉiĝas kreante senĉese novajn specialecojn. En tia situacio nur la sciencaj rezultoj, kiuj havas almenaŭ relative ĝeneralan intereson, povas esti publikigitaj en presita formo, kaj ankaŭ tio povas okazi nur en la plej gravaj naciaj lingvoj de la mondo, kiaj estas la angla, la franca, la hispana, la germana, la japana, la rusa, parte la itala kaj la portugala. En aliaj lingvoj — pro manko de sufiĉa nombro da legantoj-specialistoj — tio ne estas ebla. Tamen, eĉ en la t.n. grandaj lingvoj la publikigo de tre specialaj verkoj estas malfacila kaj ofte nebla. Okazas, ke eĉ en la angla aŭ la rusa, tia verko povas esti publikigita nur en kelkcento da ekzempleroj!

Tia prezentiĝas la objektiva situacio en ĉiuj branĉoj de la scienco. Tiu stato estas rekonita ankaŭ en la baza programo de UNESKO. En ĝi oni plurloke parolas pri la lingvaj malfacilaĵoj kaj oni akcentas, ekzemple, ke unu el la celoj de tiu organizaĵo estas „rekompensi la malfacilaĵojn, kiuj devenas de la diverseco de la lingvoj” per „progresiva normigo de la terminologio”.